

kunnen afleiden. Vooreerst gaan achter het cirkeltje tal van benamingen schuil die ik alle meen te mogen begrijpen als aanduidende enig soort van beitel, spie of wig. Men vindt *rietbeitel* opgegeven voor Q 21 en L 381, op talrijke plaatsen *kleufijzers*, elders *kielen*, *iezeren kielen* of *kiels* (dit laatste in G 231), verder *wiggen*, *ijzeren wiggen*, *keggen*, *kijlen*, *houten kijlen* en ten slotte zeer vaak *kloofbeitels* of *beitels*. C 187 spreekt zelfs van *rechtgeslagen ploegijzers*, G 7 van *bielen zonder stoal* = bijlen zonder steel en ook deze gegevens heb ik geïnterpreteerd als beitels, evenals *met een onderstuk van een bijl* voor G 47a. Zakelijke variatie is er dus ook wel binnen de op de kaart gesuggereerde eenheid.

Bij Corn. Vervliet leest men (pag. 665): „Kliefbeitel, znw., m.- Bij blokmakers. Soort van kapmes, geheel in ijzer, ook kliefmes genaamd. Men deelt daarmee de gezaagde stukken in zooveel deelen als men er blokken wil uit maken”. Het is deze inlichting die mij geruime tijd heeft doen aarzelen bij het tekenen van de kaart. Het kan nauwelijks betwijfeld worden, dat de naam *kliefbeitel* in Antwerpen een aantal malen zal zijn opgegeven voor een kloofmes, met Corn. Vervliet te omschrijven als: „Een groot, zwaar mes, waarmede men hout klieft”, waaraan wordt toegevoegd: „De duigenklievers gebruiken een ander kliefmes dan de kloonmakers”, een wetenschap die ontleend is aan De Bo. De gerezen twijfel heeft als tegenhanger het feit dat geen enkele van de tamelijk talrijke ongevraagde illustraties bij vraag 1 het op de kaart gemaakte onderscheid tussen kloofmes en kloofbeitel doorkruist, hoewel de eerlijkheid gebiedt te erkennen, dat men voor K 274 opgeeft **baetel of kliefmes*; men kan dan overigens met het polyvalente „of” nog alle kanten uit. K 339 en K 281a zeggen uitdrukkelijk: *kliefmes en beitel(s)*. De impasse is natuurlijk niet te doorbreken. Onder F moge blijken dat er toch nog wel een mouw aan past.

C D

Het heeft weinig zin van geval tot geval te verantwoorden wat wel en wat niet in kaart is gebracht. Zoals bleek heb ik mij nogal wat vrijheid gegund bij de behandeling van het materiaal. Dat was ook mogelijk, omdat er nu eenmaal een duidelijk te omschrijven verschil bestaat tussen een gewoon stuk ijzer, dat lang niet overal is gekomen tot een vaste vorm, en anderzijds een bijl of een kloofmes. Ook deze beide zijn onderling niet te verwarren.

E

Een enkele opmerking over het woord *rietbeitel* (L 381 en Q 21) zij